

KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

Số 1 - 2019

ISSN 1013-4328

TẠP CHÍ CỦA VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

Tư tưởng của Phan Bội Châu về giáo dục ở Việt Nam đầu thế kỷ XX

Nguyễn Văn Hoà¹

¹ Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế.
Email: nvhoa55@yahoo.com

Nhận ngày 5 tháng 8 năm 2018. Chấp nhận đăng ngày 15 tháng 9 năm 2018.

Tóm tắt: Phan Bội Châu được biết tới không chỉ là “bậc anh hùng, vị thiên sứ, đấng xả thân vì độc lập dân tộc”, mà còn là một người am hiểu về giáo dục nước nhà những năm đầu thế kỷ XX. Theo Phan Bội Châu, nền giáo dục mà thực dân Pháp áp đặt ở Việt Nam đầu thế kỷ XX đã bộc lộ tất cả những bất cập của nó. Những bất cập đó là hệ lụy tất yếu của nền giáo dục nô lệ. Do đó, phải xây dựng một nền giáo dục mới của nước Việt Nam độc lập.

Từ khóa: Phan Bội Châu, giáo dục, Việt Nam, đầu thế kỷ XX.

Phân loại ngành: Triết học

Abstract: Phan Boi Chau is known not only as a hero, an angel, and a person who sacrificed his life for national independence, but also as one with erudite knowledge of his home country's education in the early 20th century. He deemed that the education imposed by the French colonialists then in Vietnam had revealed all the inadequacies, which were the inevitable consequences of an education of a society where the Vietnamese were just like slaves. He spoke out, therefore, about the must to build a new education for an independent Vietnam.

Keywords: Phan Boi Chau, education, Vietnam, early 20th century.

Subject classification: Philosophy

1. Đặt vấn đề

Trước yêu cầu giải phóng dân tộc và phát triển đất nước cùng với ảnh hưởng của “Tân thư” và “Tân văn”, đặc biệt, được chứng kiến sự phát triển rực rỡ của Nhật Bản nhờ canh tân đất nước mà có, Phan Bội Châu sớm nhận thức được những bất cập của nền giáo dục trong xã hội thuộc địa nửa

phong kiến ở Việt Nam. Trong xã hội đó, theo Phan Bội Châu, thực dân Pháp đã tiến hành nền giáo dục phong kiến, nền giáo dục Pháp - Việt và nền giáo dục mới (nền giáo dục thực dân). Cả ba nền giáo dục đó đã trở nên bất cập trước yêu cầu của thời đại và có chung một mục đích nô dịch nhân dân Việt Nam. Năm 1884, triều đình nhà Nguyễn đầu hàng thực dân Pháp, xã hội Việt Nam